

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

Cl. regulamentului de a-
plicare a tarifului comer-
cial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foale înscrise în Registrul de
Publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 300 Lei
Pe 6 luni . . . 180 Lei
Pentru străinătate 900 Lei**Foale bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă**

Glusul orfanilor

Acest glas trebuie să fie auzit astăzi de întreaga suflarea românească. Biserica noastră română unită încă își are orfanii săi de războiu, cari până astăzi rătăcesc pe drumuri. Statul se străduiește, prin Asociația de Patronaj, să se îngrijască de orfanii țării, dar ei sunt mulți. Biserica ortodoxă își creează la Beiuș și Sibiu orfelinate proprii. Biserica română unită nu este o mamă mașteră. Ea are o frumoasă tradiție din războiul trecut, când a creat din nimica Orfelinatul din Obreja, care a adăpostit între anii 1919-1935 peste 400 orfani și orfeline. Naționalismul înflăcărat și credința vie a fiilor Bisericii noastre nu se poate desminți nici astăzi. Orfanii noștri de războiu trebuie să-și aibă, și-și vor avea, adăpostul lor.

De acestea gânduri și simțiri fiind animat, Consistorul plenar din 20 August a. c. a decis *redeschiderea Orfelinatului de războiu al Bisericii române unite, la Obreja*, deocamdată pentru băieți. Orfelinatul de fete se va deschide în alt loc, îndată ce Providența ne va arăta calea.

Părinții ieromonahi ai sf. Vasile au fost incredințați cu marea acțiune a Orfelinatului de războiu. Ei au condus până acum micul Orfelinat de 20 membri al Arhidiecezei. În curs de trei ani însă rezervele micului fond al Orfelinatului s'au mistuit, iar resursele acestui fond nu ajung nici pentru pâinea de fiecare zi. În mod fatal trebuia să se ajungă la desființare, cu atât mai vârtos, că acest orfelinat, afară de daniile benevole ale credincioșilor, date cu prilejul misiunilor basiliane, nu au primit de nicăiri nici un sprijin, decât numai promisiuni.

Aceasta desființare însă nu trebuia să se întâmple. Dimpotrivă: Trebuia să se deschidă cu orice preț Orfelinatul de războiu. Dar piedecile sunt enorme: Nu avem localuri potrivite și încăpătoare, nu avem paturi, căci acestea sunt demult împrăștiate la diferite instituții ale Blajului; nu avem rufărie de pat, mai ales pături de iarnă; nu avem izvoare de bani, pentru a îmbrăca orfanii, a-i susține cu hrană indestulitoare și a-i crește la școală. Dacă nici 20 orfani nu au putut fi întreținuți, decât cu multă trudă, ce va fi cu o sută?

Ne-am adus atunci aminte, că orice orferă, la baza căreia stă caritatea creștină, are la dispoziție cel mai bogat și cel mai sigur izvor de resurse materiale, care nu se desminte niciodată: *Providența dumnezească*, iubirea de Tată a lui Dumnezeu. Isus a zis: „Căci dacă și pe paserile cerului așa le îmbracă, cu cât mai vârtos pe voi, puțin-credincioșilor!”

Am pornit deci la drum cu noul Orfe-

linat de războiu al Bisericii române unite, sub numele de „*Orfelinatul Providența*”. Mama orfanilor este Preasfânta Fecioară. Procuratorul lor ceresc este sf. Iosif. Nu punem limite nici la numărul orfanilor, nici la regiunile, de unde se primesc.

În numele Providenței vom începe deci a bate la uși. Vom cere, vom colecta, vom asigura cum vom putea susținerea și creșterea fiilor neamului și ai Bisericii noastre. Credincioșii noștri, mai ales cei cu stare bună, vor trebui să înțeleagă, că o parte a averii lor este a orfanilor, și că orice jertfă pentru orfanii aduce mare binecuvântare în casă. — Instituțiile noastre să-și aducă aminte, că sunt datoare, în felul și măsura în care pot, să vină în ajutorul acestei sfinte colectivități, cari sunt orfanii de războiu. Iar Statul trebuie să țină seama, că Biserica română unită, cu marea ei tradiție de naționalism înflăcărat, cu bogatele ei rezerve de forță și însuflețire românească, nicidecum desmințită, ci pururea pe cea dintâi linie de luptă, este una din puternicele temelii ale acestei țări. Orfelinatul ei din trecutul războiu a avut asistența Statului. Va trebui să o aibă și în războiul prezent.

Glusul orfanilor noștri trebuie să răsbătă la inima fiecăruia. Și, mai mult decât glasul lor, glasul părinților lor, cari, din depărtările câmpurilor de luptă, unde au rămas jertfiți, victime pentru noi toți pe altarul patriei, ne imploară: „Aveți grijă de copilașii noștri!”

Primiți deci cu încredere și inimă largă, fraților, pe cei ce în numele sf. Mitropoliei a Blajului se vor adresa vouă, ori vor veni chiar în persoană să vă ceară jertfa. Fiți incredințați, că nimic nu se va pierde, din tot ce se va aduna, ci se va folosi totul pentru orfani. Jertfele se vor nota în cartea de aur a Orfelinatului, se vor publica în Anuarul Orfelinatului, și se va da socoteală exactă asupra colectelor parohiale, la Preaveneratul Ordinariat, ținându-se seamă de ele la procentajul colectelor.

În mod deosebit facem un călduros apel către toate acele familii sau persoane înstărite, dela orașe sau chiar dela sate, cari pot să ia asupra lor întreținerea unui orfan, să nu se tragă înapoi dela această jertfă, căci aceasta e o faptă de caritate, care trage greu în cumpăna Veșnicului Judecător. Ea este o faptă pentru veșnicie. Orfanul va rămânea sub grija noastră, și binefăcătorul lui îl va întreține fie prin o sumă globală anuală, fie în răstimpuri, în măsura speselor curente, pe un an, sau până va ieși orfanul la pâine, după cum va fi dorința donatorului. Toate informațiile referitoare la aceasta se pot primi la Orfelinatul „*Providența*”, *Obreja*,

of. Mihalț, jud. Alba, de unde se conduce, în numele și cu autorizarea Preaveneratului Ordinariat de Blaj, întreagă acțiunea.

Orfanii își caută părinți. . . — Îi vor găsi cu siguranță!

Ierom. Augustin PopSuperiorul provinciei Basiliane române
și Directorul Orfelinatului „*Providența*”

Prasnice luminate. Sfințirile ca și binecuvântările de biserici noi, ori radical refăcute, sunt prilejuri pe cât de rari, pe atât de strălucite și neuitate. Înregistrăm de astădată următoarele:

1. În aceste vremi grele de război, când în alte țări se dărâmă biserici și se pierd atâtea capodopere de artă, credincioșii noștri din parohia *Alfina*, de pe valea Hărtibaciului, la stăruința vrednicului lor păstor Mon. *Traian Belascu*, au zidit un frumos lăcaș de rugăciune, care face cinste satului. Sfințirea acestuia s'a făcut în cadre sărbătorești Duminecă, 12 Sept. a. c., de către *I. P. S. S. Valeriu Traian Frențiu*, Admin. Apostolic, asistat de *Il. Sa Dr. Victor Macaveiu*, vicar general, *Rev. Victor Pop*, referentul tractual, *păr. Aurel Rusu*, secretar mitropolitan și de un impunător sobor de preoți, ca diaconi servind *păr. Dr. Sept. Todoran* și *Dr. I. Vesa*, profesori de teologie, iar la strană *păr. Nicolae Florea* și clericul absolvent *Ioan Cosma*. La solemnitate a luat parte și d. gen. *Negoescu*, prefectul județului Sibiu, d. *Lăzărici*, pretorul local și foarte mulți intelectuali de pe valea Hărtibaciului.

2. *P. S. S. Dr. Ioan Bălan*, episcopul Lugojului, în mersu-i apostolic, a urcat munții ca să binecuvinteze sfintele lăcașuri ridicate pe teritoriul incredințat păstoririi *Păr. Sabin Olea*. A fost însoțit de *Il. Sa Păr. Dr. Nicolae Brinzeu* și *păr. Paveloni* din capitulul lugojan, de *păr. Tufescu* și *Dr. Ioan Deliman* din cancelaria episcopescă, precum și de alți 6 preoți din dieceză. După un popas în casa d-lui *Iuliu Albini* la Zlatna, în ziua de 4 Sept., *P. S. S.* a slujit inseratul cu litie și mănecatul în biserica din *Cib-Sat*. În ziua următoare s'a celebrat sf. liturghie și s'a sfințit această biserică, ctitorie de a blândului Mitropolit *Dr. Alexandru Nicolescu*. În aceiași zi după amiază a făcut binecuvântarea bisericii din *Celle Cibului*, unde de câteva luni păstorește *Păr. Dr. N. Armean*, iar în ziua de 6 Sept. neobositul episcop merge la minele d-lui *Albini* dela *Almașul-Mare*, unde binecuvintează capela pe care generosul proprietar a ridicat-o pentru minieri. Acest drum obositor a adus multă bucurie încercaților noștri credincioși.

3. Binecuvântarea frumoasei biserici din *Sânpetru de Câmpie* a săvârșit-o *păr. Iuliu Maior*, canonic mitropolitan, în sobor de 18 preoți (*Gh. Pădureanu*, admin. protop. la Șăulia; *N. Racovițanu*, pensionar în Silivașul de Câmpie;

E. Pop - Tușin; I. Bătăciu - Sângeorgiul de Câmpie; L. Fetti - Silivașul de Câmpie; Ioan Florea - Pogăceaua, M. Crișanu - Șermășel-Gară și S. R. Marian, preotul din localitate). La acest prasnuc luminat au luat parte peste patru mii de credincioși din parohia în sărbătoare și din toate parohiile împrejurtoare. Cuvântul ocazional l-a rostit trimisul sf. Mitropolii a Blajului.

Chemare sfântă

Mare lucru este a fi mamă creștină

Problema tineretului a fost în totdeauna din cele mai arzătoare — doar el e nădejdea oricărui neam — și a făcut în totdeauna obiectul celor mai asidue preocupări. Și astăzi este unanimă îngrijorarea față de tineretul ambelor sexe, din școală ori din afară de școală. Părinții își îndrumă copiii la școlile și internatele cu educația cea mai aleasă și mai severă. Dascălii fac eforturi din cele mai mari pentru a ridica nivelul intelectual și moral al elevilor. Statul întemeiază oficii de educație pentru tineret. Biserica nu conține cu îndrumările ei, pentru o cât mai pedagogică catehizare a celor mici. Rezultatul?... N'am putea spune că e prea mulțumitor.

Oare nu-și neglijează datoria un factor care ar putea să facă mult, mai mult chiar decât toți ceilalți factori la un loc?

Familia, părinții, și în special mamele, cred că își subestimează puterea, rostul, datoria, ori poate și-o neglijează.

În mod deosebit, educația religioasă în familie e o nevoie mai imperioasă decât oricare alta. Dascălul și preotul nu poate face aici nimic sau aproape nimic fără familie, fără părinții copiilor. Dacă familia nu este alături de acești educatori: preotul și dascălul, dacă este contra acestora, sau cel puțin se desinteresează de marea operă a educației religioase a copilului, orice eforturi ale lor sunt neputincioase sau cu rezultate neîndestulătoare. În a-

ceastă materie orice neglijență a familiei este un păcat care cu adevărat strigă răzbunare la cer, și această răzbunare va veni în mod sigur. Și anume, mai întâiu, educația religioasă a copilului trebuie să înceapă din familie.

1. *Motivele:* Pentru că familia are avantajul timpului; cel puțin 75% din timpul copilăriei se petrece în familie. Pentru că în sânul familiei este cea mai strânsă legătură sufletească, ce nu se va putea stabili niciodată între educator și elev. În mod deosebit apoi, pentru că aici în familie se naște copilul și-și trăiește, de obicei, în întregime, anii cei dintâi ai copilăriei. De aceea educația religioasă a copilului trebuie să înceapă aici; aceasta este marea chemare a părinților și în deosebi a mamelor, care în mod obișnuit trăiesc mai mult alături de copil.

2. *Vor începe deci cât mai de timpuriu.* „Omul se formează la 3 ani“, spune de Maistre. În acest caz, Dumnezeu nu ajunge niciodată prea degrabă în sufletul nevinovat al copilului. Se înșeală, deci, părinții cari își închipue că trebuie să aștepte până la anul al șaptelea cu instrucția și educația religioasă. Din contră, cu cât copilul e mai tânăr, cu atâta e mai delicat și mai susceptibil de a primi influențele din afară. Să-l observăm cum întrebă, cum imitează pe tata, pe mama, pe alte persoane!... Așa mic și inconștient cum e el, e atent la fiecare gest, la fiecare vorbă, la fiecare faptă; o aude, o examinează, o reține, o imitează... Așa dar, încă din anul al doilea și al treilea, trebuie aruncate în sufletul lui semințele mântuirii.

Mama va fi, în mod special, înaintemergătoarea preotului, căruia va trebui să-i pregătească calea spre sufletul copilului. Își înțeleg bine această chemare toate mamele noastre?! Mama va face mai întâi pe copil să pronunțe numele de Isus, Maria și Iosif, îl va învăța semnul sf. Cruci, Tatăl nostru, Născătoarea, de îndată ce

copilul va îngâna primele cuvinte. Ea îi va da primele noțiuni ale științei religioase. Va face, ea mai întâi, să pătrundă lumina și căldura credinței, în mintea și inima copilului.

3. *Prilej pentru aceasta* va găsi în obiectele religioase din casă: crucifixul de pe perete, icoanele sfinte, rozarul, apa sfințită, despre care copilul îi va pune nenumărate întrebări. Apoi, în cărțile ce n'ar trebui să lipsească din nici o casă creștină: cartea de rugăciuni, istoria sfântă, Sf. Scriptură, Urmarea lui Hristos etc. Unele obișnuințe din familie vor fi instructive și educative: sfințirea Duminecii, primirea sf. taine, rugăciunile de dimineață și mai ales de seara, în comun. Conversațiile despre lucrurile religioase și despre persoanele sfinte cu înțelepciune și respect, chiar și cele despre lucrurile profane, în spirit creștinesc, vor fi foarte edificatoare.

4. Considerând, de data aceasta numai în linii generale, problema educației religioase la începutul copilăriei, am putea face părinților și în deosebi mamelor noastre, unele recomandări:

Să dea locuinții lor o înfățișare creștinească: un crucifix pe perete ori pe o mobilă, icoane sfinte, rozarul, o bibliotecă serioasă; îndepărtând în schimb cărțile, broșurile, ziarele, imaginile contrare religiei și bunelor moravuri.

Să introducă obiceiul rugăciunii în comun, tata și mama alături de copil, măcar seara.

În sfârșit, de o absolută necesitate, pregătirea părinților, mai ales — nu pot accentua îndeajuns — a mamelor, pentru a-și însuși cunoștințele de lipsă și pentru a premerge cu pilda lor. În acest scop e foarte indicată, chiar necesară, organizarea mamelor în o asociație religioasă, care să nu se reducă numai la acte de înfrumșetare a bisericii și ajutorare a săracilor, ci în întruniri cel puțin lunare, cu asistența parohului, să se instruiască și

FOIȚA „UNIRII“

Crâmpes din viața Mitropolitului Victor Mihaly

...Era anul 1900. An jubilar pentru noi ardelenii. Se împlineau 200 ani, de când părinții noștri au revenit la credința cea adevărată, la Biserica lui Hristos, la Unirea cu Roma.

Capul Bisericii române unite, Mitropolitul Victor dela Blaj, conștient de marea chemare pe care o avea, de slujba grea pe care o purta, a examinat îndelungat, cu multă frământare și paciință rezultatul celor 200 ani de unire. L-au îmbucurat progresele culturale, școlare, naționale și sociale făcute în cei 200 ani. A constatat însă că din puent de vedere al creștinismului, al *vieții creștine practice*, este încă mult de făcut.

Cât de conștient era Mitropolitul Victor de marea răspundere a conducerii Bisericii se vede și din întâmplarea următoare. Era bolnav greu Mitropolitul. În o zi îi zice medicului curant Dr. Solomon: *Doctore, mor.* „Dacă și înaltul părinte se teme de moarte, ce vom face noi muritorii păcătoși“, a întrebat doctorul. Mitropolitul Victor a reflectat: da, mă tem pentru că răspunderea mea este nu numai pentru faptele mele, ci pentru ale

tuturor cari sunt dați grijei mele. Eu trebuie să-i cunosc pe toți și toate. Să-i îndrum, îndrept. Să-i am în grije. Să mergă bine toate lucrurile. Să nu se întâmple ce nu se cade. Și e așa de greu, ca doi ochi să vadă toate. Două urechi să audă tot. Să-l controlezi. Să-l întărești când e slab, să-l mustri când nu e la locul său, să-l pedepsești când e rău, să-l lauzi când e zelos... Mult tact îi trebuie unui vlădică, ca să poată strecura adevărul din cele șoptite la ureche de atâtea *periuțe*, cari îl incunjură cu „sărut sfânta dreaptă“ și să poată înghiți și pe pușinii care îi spun adevărul în față... Nu uita doctore, că mult adevăr cuprind poveștile străbune în care se zice că vlădicul ajunge sub talpa iadului, nu pentru că ar fi mai păcătos, ci pentru că e foarte grea slujba lui și el trebuie să răspundă pentru faptele tuturor“.

Meditând Mitropolitul Victor asupra rezultatului vieții religioase al celor 200 ani dela unire a tras concluzia, că grija cea mai mare trebuie să o pună pe educația clerului, pe creșterea celor cari trebuie să fie *lumina lumii și sarea pământului*. Își zicea Mitropolitul Victor, că dacă toate școalele au nevoie de dascăli buni, luminați, cu atât mai ales școala acelor, cari trebuie să spună: *Învățați dela mine că sunt bun.* Școala de teologie trebuie să aibă cei mai aieși dascăli.

Cunoștea cărturarul Mitropolit plângerea obștei credincioșilor exprimată de profesorul

Universitar Simion Mehedinți: „Dacă preoții mei nu e cum dorim să fie, facultatea de teologie este de vină, fiindcă n'a pus înaintea tineretului cleric modele saperioare de viață creștină“. Deci s'a hotărât ca la conducerea Seminarului central din Blaj și a Facultății de Teologie să pună oameni vrednici. Înțeleptul Mitropolit mai știa că dintre toți dascălii dela Teologie cel cu răspundere mai mare este directorul spiritual. Deci alegerea lui îi priceputa cele mai mari gânduri. Știa înaltul Părinte că ceace este în familie mama, acela este în școala de preoți duhovnicul. Că pe cum mama hrănește, încălzește, îmbracă, curăță, învață, îndeamnă la bine copiii... așa și Duhovnicul Seminarului trebuie să fie mama școlii teologice, călăuza, modelul viitorilor preoți. Model de formațiune spirituală, morală și intelectuală. „Unirea dintre doctrină și pietate, dintre știință și virtute, dintre adevăr și caritate trebuie să o găsească seminaristul într'un grad înalt în duhovnic“, zicea Papa Piu al XI în Encl. *Studiorum ducem*, din 29 Iunie 1923.

Nu a fost ușor pentru nobilul Mitropolit să afle pe omul vrednic, care să fie pus în slujba de duhovnic. Duhovnicul trebuie să aibă nu numai știință, ci și practică. Să cunoască viața. Să fi fost în *cura animarum*. Să fie în curent cu toate greutățile *din via Domnului*. Să fie om cu adâncă intuiție a vieții credincioșilor. Să știe ceti în sufletul

inițieze în practicile ce duc la sfințire și la progres în viața spirituală.

Chemarea înaltă a mamei: de a începe ele educația religioasă a copilului, merită orice sacrificiu, ce nu va rămânea nerăsplătit. Și nu este îngăduit la nici un caz a dezerta dela această chemare înaltă, sau a o considera cu prea multă ușurință. Se vor lăsa, oare, convinse mamele?!

Prof. Ioan Popa

Panortodoxia lui Stalin și Balcanii.

Sub acest titlu d. Pamfil Șeicaru scrie un judicios prim articol în „Curentul“ (12, IX. 43). Reținem cele ce urmează:

[...] „In statele balcanice, — state agrare de structură țărănească — atitudinea religioasă a Rusiei sovietice împiedecă penetrația bolșevismului. Fiecare preot de țară vede, cum este și firesc, în bolșevism o amenințare personală, deci este un adversar al propagandei comuniste. Și nu numai în Bulgaria și în Jugoslavia, ci în chip egal și în Grecia, Rusia sovietică a pierdut vechile legături pe care le avea Rusia țaristă. De aici necesitatea simțită de Stalin de a pune în mișcare panortodoxia, atât de necesară unei rapide pătrunderi în Balcani, dezarmând rezistența spirituală pe care o alimentează anti-creștinismul bolșevic. Să nu pierdem din vedere că Stalin și-a pus problema reconcilierii cu Biserica ortodoxă pentru utilizarea ei în scopuri strict rusești, încă de acum un an când a trimis o mare subvenție Patriarhiei ortodoxe din Constantinopol. Realegerea Sf. Sinod, reînființarea Patriarhului Rusiei, totul intră în acțiunea unei politici de mult gândite.

Pentru a sublinia și mai bine punerea în mișcare a acestei politici panortodoxe rusești, vom cita un caz merit să spună mult. Când a venit să se închine la catafalcul Regelui Boris, ministrul Rusiei sovietice la Sofia a făcut semnul crucii cu aerul smerit al celui mai convins creștin. Momentul în care își făcea semnul crucii d. Lavriștev a fost prins de reporterii fotografi și sigur că ministrul Rusiei sovietice la Sofia nu a avut motive să

se supere de indiscreția reporterilor fotografici, când gestul de închinare creștină îl executa din ordinul mareșalului Stalin. Ce putea fi mai doveditor pentru mulțimile bulgare decât smerenia cu care s'a închinat ministrul bolșevic?

Stalin este grăbit fiindcă evenimentele se precipită și situația din Italia deschide anglo-americanilor puțința de a face un salt în Balcani, ceea ce îndepărtează și împuținează șansele Rusiei sovietice.

Poate mulți vor fi rămas nedumeriți văzând această nouă înfățișare a mareșalului Stalin, impresar al renașterii ortodoxiei rusești, plănuitor al unei panortodoxii în Balcani, și vor fi spus: Belzebut s'a așezat cuvios în strană. Dar Stalin este un realist: și Balcanii merită o liturghie ortodoxă.

Să nu luăm cu o înțelegere superficială această renaștere a Bisericii ortodoxe rusești. Va fi un instrument de propagandă foarte puternic și Moscova îl va utiliza cu toate mijloacele ei de penetrație. Pentru Balcani, mai ales, va fi de mare efect reînființarea Sf. Sinod al Rusiei și realegerea Patriarhului Moscovei“.

Colțul catehetic

O discuție catehetică

acum 33 de ani

Eram la sfârșitul primului deceniu al veacului XX. Incepuse și la noi o fierbere, o ieșire din amorțeală. Erau oameni, cari arătând metodele și realizările din Apus, cereau și la noi adoptarea unor noi metode, pentru a da o altă înfățișare catolicismului românesc. O scurtă atmosferă de învioreare produsese, spre sfârșitul sec. XIX, pleiada de bărbați, grupați în jurul „Unirei“ la apariția ei. Dar nu peste mult, această gazetă nu mai publica pledoarii în acest sens, decât dacă primea din afară. După aproape 15 ani, un modest, dar nepotolit cronicar al „Unirii“, a pus iarăși chestiunea: „Cum stăm?“ și a reluat actualitățile din viața catolică mondială.

In această ordine a evenimentelor intră conferința dela Oradea ținută la sfârșitul anului 1910, pentru îndrumarea presei și discuția pentru îndrumarea chestiunii catehetice.

Discuția catehetică a început-o un articol publicat în „Unirea“ No. 29 din 16 Iulie 1910 de Dr. I(acob) R(adu). Inregistrând un curs catehetic, ținut la Bpesta, autorul se plângea, că la noi nimeni nu se ocupă de chestia catehetică „din punct de vedere mai înalt“ (vrea să spună: teoretic și metodic); doar atâta știm din literatura noastră, cât e scris în „Teologia Pastorală“ a Rev. Dr. I. Marcu! Și autorul stăruia să se țină: o consfățuire, cursuri catehetice, să se introducă planul special la propunerea religiei și să se redacteze manuale noi.

Au luat parte la discuție, în numerii următori ai „Unirei“: Dr. L. Luca, Dr. N. B., Octavian Popa și Gh. Muntean. Luca stăruia asupra *manualelor*, arătând că cele ce se aveau atunci, erau greoaie. Acelaș lucru îl arăta și Oct. Popa, spunând că cele pentru școalele primare sunt absolut necorespunzătoare. El spunea că a și redactat unul pentru clasele 1-2, l-a trimis spre aprobare, dar nu mai știe nimic de soarta lui.

N. B., care în primul an de funcțiune la liceul din Petroșeni a produs o dispoziție înregistrată de „Unirea“ ca foarte nimerită: să nu se mai dea elevilor stipendiile fără ca chitanța să fie semnată și de catehet, — cerea și el organizare, ca să avem o catehizație mai bună, organ cotidian, revistă teol.-pastorală, societate literară. Ca exemplu de *tembelism* pe terenul catehizării aducea faptul, că un preot, ajuns admin. protopopesc, chiar atunci a fost laudat pentru „zelul dezvoltat pe terenul catehizării“, când el anul întreg plătise pe învățător ca să-l suplinească la propunerea religiei.

Gh. Muntean, din experiența-i de protopop, arăta situația în culori și mai realiste. Catehizarea noastră — spunea — *numai catehizare nu se poate numi*. Totul se reduce la aceea, ca bietul copil să știe recita anumite întrebări din catehism. „S'au întâmplat cazuri,

oamenilor. Să cunoască mijloacele pentru combaterea tuturor relelor. Să cunoască nevoile de azi și mâine ale oamenilor, ca să le poată arăta clericilor și să știe cum să-i îndrumeze. Să cunoască nu numai viața din Seminar, ci și viața care va urma după Seminar. Să aibă adâncă cunoaștere a tineretului pe care e chemat să-l îndrumeze.

Duhovnicul trebuie să fie conștient, că pe mâna lui e dată pregătirea aristocrației morale și intelectuale a întregii generații, adică a celor mai buni. Deci el să fie stâlp credincios al adevărului, ca să poată educa pe clerici să nu cadă în robia opiniei așa numită publice, ci să lucreze cu gândul la conștiința proprie și nu la conștiința altora. Când ajunge cineva la acest grad de neatarnare morală — așa trebuie să iasă din Seminar fiecare cleric — ține spatele tuturor furtunilor din viață, înțelege marele adevăr că lumea întreagă cu cele mai mari simpatii nu-ți poate adauge nimic din ceea ce n'are din naștere și oricât de mare i-ar fi dușmănia altora nu-i poate lua nimic, nici o fărâma din ceea ce are.

Dacă se cere dela preotul ieșit de pe băncile facultății să fie prevăzător, prudent, înțelept, zelos, cu cât mai ales trebuie să aibă aceste virtuți acela care e pus director spiritual al tineretului, acela care trebuie să-i pregătească pentru înalta slujbă a preoției.

Duhovnicul trebuie să fie o personalitate în sensul deplin al cuvântului, ca clericii să-și

sculpteze personalitatea lor de pe a lui. Să fie un om superior, adică să știe armoniza nu numai sporadic ci constant idealul cu realitatea, adevărul teoretic cu manifestările practice. Să fie un om de ispravă care duce vorba până la faptă. Să fie om de acțiune și dinamic.

Duhovnicul trebuie să-și dea seama, că cei patru ani de Seminar sunt pentru clerici o grădină înflorită prin care trec tinerii leviți și din care să-i învețe să culeagă mireasma florilor, care să-i însoțească și mâne și poi-mâne, căci vor ieși din Seminar și vor merge în arșiță, în vifor. Să-i călăuzească să-și facă aici provizii de seninătate pentru timpul când norii vieții se vor indesi. Să-și adune căldură pentru anii când fulgii de ninsoare se vor abate pe capetele brune sau blonde de azi.

Duhovnicul să fie lipsit de viții, de scăderi triviale, cu atât mai ales de patimi. Aceste desfigurează pe orice om. Împiedecă chiar pe un gânditor cu mari însușiri intelectuale să-și realizeze practic concepțiile sale. Este pururea o piatră de scandal.

Duhovnicul trebuie să știe păzi pe fii săi de trufie, o mare pacoste pentru orice om, dar mai ales pentru un preot. Dar în același timp să le știe insufla încredere în sine, că chiar dacă ar veni un urcat fără vrednicie și merite pe o culme, ar încerca să-l umilească, să nu se lase ci conștient să-l știe pune la punct.

Mitropolitul Victor, mare român, se gân-

dea că duhovnicul trebuie să fie și o personalitate reprezentativă a neamului său, adică să intruzeze sufletul colectiv al neamului. Să se identifice cu toate elementele fundamentale ale vieții poporului. Să fi trăit din plin viața reală a nației sale. Să aibă la îndemână toată comoara limbii neamului și toate însușirile esențiale cari fac împreună ceea ce se numește *caracterul național*.

In slujba aceasta de cea mai mare însemnătate în biserică, în postul acesta foarte de cinste dar și cu răspundere mare atât față de prezent, cât și față de viitor, atât înaintea lui Dumnezeu cât și a neamului, căuta Mitropolitul Victor pe cel mai potrivit. Avea la îndemână destui preoți inteligenți. Unii chiar de o inteligență scăpărătoare. Avea cărturari, erau și de cei foarte civilizați. Mitropolitul Victor știa însă că nu e destul a fi inteligent ca să fi bun duhovnic, pentru că inteligența oricât ar fi ea de strălucită nu e de ajuns pentru a face pe cineva *om*. El căuta pe omul cult, adică pe acela care știe adevărul și trăiește după adevărul cunoscut. Căuta pe preotul care și făcea ceea ce predica. Și l-a aflat în Capelanul dela Cluj, Părintele Ștefan Roșianu, pe care l-a chemat și l-a pus director spiritual al Seminarului de teologie din Blaj în anul 1904.

Iuliu Căpâlneanu

că dacă protopopul a întrebat pe sărite, băiatul i-a răspuns: „mă rog, asta (întrebarea) nu-i a mea“. Gh. Muntean pretindea ca preoții să cunoască metoda și să-și lucreze lecțiile, cu plan, ca și învățătorii! — Cerea un congres pe întreaga provincie mitropolitană!

Aceasta a fost discuția din anul 1910. — Să vedem, ce a urmat și ce nu s'a făcut de atunci până astăzi!

A urmat în 1913 editarea unor noi catehisme la Blaj, pentru toate clasele primare și pentru liceu. Și fiindcă la noi nimeni nu făcea studii catehetice, s'au tipărit cele ale lui Deharbe, după o prelucrare străină. La 1915 Exc. Sa Frențiu a luat măsuri aspre, ca să se facă *planuri speciale* în fiecare parohie, măsură ce se menține până azi în dieceza Lugojului — nu știm dacă s'au introdus planurile și în celelalte dieceze — dar de când aprobarea planurilor a trecut în atribuțiile protopopilor, nu știm câți o neglijează. În legătură cu o lucrare apărută tot atunci de Dr. N. Brînzeu: „Planuri pentru propunerea religiei...“, a avut loc un frumos schimb de idei în materie catehetică, în coloanele „Culturii Cr.“ și ale „Unirei“.

Rezultatul tuturor discuțiilor din anii 1915-1918 a fost crearea Comisiunii Catehetice mitropolitane, ca organ de îndrumare a întregii acțiuni catehetice. În mâinile acestui organ a fost pus viitorul. Comisiunea s'a pus în funcțiune în anul 1921. Douăzeci și doi de ani au trecut de atunci. Ce a realizat până acum Comisiunea?

În 1922 a redactat o nouă Programă Analitică și un plan de lecțiuni; a publicat concurs la manuale, cari în cursul primar s'au pus în folosință la 1923, pentru cel secundar s'au redactat manuale prin incredințare, punându-se în folosință începând cu anul 1921/2. Aici programa a tot suferit schimbări, după cum școala era de 7 ori de 8 clase. Critici se auzeau mereu. Din cauza lor, unele manuale au fost abandonate ca necorăspunzătoare, ca mai nou să se revină iarăși la ele.

În învățământul primar vechea programă a trebuit schimbată și din motivul, că ea era pentru 6 clase, iar legea din 1924 a introdus în toată țara 7 clase. S'a aprobat deci în 1938 noua programă — care în general putem spune că e superioară altor programe, chiar și celor din străinătate — s'a publicat concurs la noi manuale, cari au fost puse în aplicare în anul 1939—40.

Durere, nu a avut același rezultat concursul la manualele de curs secundar, publicat în 1941. Autorii vechilor manuale s'au pus în rezervă, lăsând loc altora, mai pricepuți. Dar alta e să critici și alta e să faci manual. S'a hotărât deci reînnoirea concursului, iar până atunci s'a cerut retipărirea vechilor manuale.

S'a mai făcut ceva, în ultimii ani.

S'a introdus ținerea câte unei lecții catehetice-model, la sinoadele protopopești. Lecția e urmată de discuții, critici.

Asta încă e un progres îmbucurător.

Dar ceace nu s'a făcut și ar trebui să înceapă odată: *sunt studiile și discuțiile literare, de teorie catehetică*. Nu discuții ca acelea că e bine să propunem același manual la toate clasele ori ba? Nu lucruri de pe vremea lui Noe, cari isteț spuse pot chiar să placă unora — nihil tam abunde dictum est, quod non placuerit alicui philosophorum! — dar cari jenează deadreptul! Nu, ci teorie, principii și rezultate practice ale acestora.

De ce nu luăm indemn dela d. director Toma Cocișiu, care deși laic, ne dă exemplu

admirabil prin atențiunea ce o dă religiei la școala activă (cf. „Cronica catehetică“, „Unirea“ 19 Iunie 1943) și desigur, nu s'ar supăra dacă am întregi cele arătate de d-sa, cu cele ce privesc comunicarea autoritară a adevărilor de credință. Dar autoritate să fie, nu popi cari incurcă pe elevi cu răspunsul ce trebuie dat la o întrebare, pusă și ea imprecis (cum arată d. Cocișiu).

Desigur, sunt și oameni, cari detestă teoria, crezând că și așa se poate face ceva. Nu ne îndoim, că și ei vor binele. Dar uită, că nimic în lume nu a progresat fără teorie. Instituțiile economice, diferitele ramuri ale științei aplicate, își au secția lor de studii și documentări; la fel, administrarea sacramentelor, oratoria sau guvernarea parohiei, își au regulile lor. Numai la cateheză să neglijem teoria?

Iată despre ce va fi bine să ne întreprindem puțin, în acest „colț catehetic“.

N. Brînzeu

Știri mărunte

Personale. Ven. Ordinariat al Clujului a făcut mai nou următoarele numiri: pâr. *Eugen Pop* din Borșa și pâr. *Onoriu Pantea* din Cutiș au fost numiți protopopi onorari, iar pâr. *Onisie Morariu* din Bădești a fost numit paroh.

Tinerii leviți români din Roma sunt bine. Părinții, și cei mai de aproape ai tinerilor leviți români din Cetatea Eternă, pot fi liniștiți. Domnul ministru Scortescu a trimis alaltăieri următoarea telegramă, din Cetatea Vaticanului: „*I. P. S. Frențiu*, Blaj: Superiorii, împreună cu toți băeții Colegiului, sunt bine. — *Ministru Scortescu*“. — Ne bucurăm și noi de această știre și dorim ca Atotputernicul să-i păzească pe toți, până în sfârșit, întregi și nevătămați.

Serbare agristă la Valealungă. Duminecă, *Agru din Valealungă* (districtul protop. al Blajului), care are în fruntea pe d. *Dr. Mohaiu*, medic, a aranjat un reușit și înălțător festival religios-cultural. S'a început cu sf. liturghie, la care a pontificat pâr. *Ioan Moldovanu*, canonic mitropolitan, împreună slujitori având pe pâr. *Elie Magda*, protopopul Albei Iulii și pe pâr. *Crăciuneanu*, preot local. Mulțime credincioase care țixia biserica, erau poporenii și din Tăuni și Cenade) i-a cuvântat în cadrele sf. liturghii, pâr. canonic *Moldovanu* despre demnitatea de român și unit. Răspunsurile corale le-a dat corul dela *Micăsasa*, sub conducere preotului lor, pâr. *Ștefan Crișan*. După masă a avut loc un foarte drăguț festival cu puncte de cor și declamări. Cuvântul de deschidere l-a rostit d. *Dr. Mohaiu*, iar conferința ocazională — despre: *Rosturile Agrului* — a ținut-o pâr. *Ioan Moldovanu*, impresionând și aci, ca la sf. liturghie, mulțimea de săteni și intelectuali, cari au luat parte în număr peste așteptări.

Deprinderi sufletești. În zilele de 11-14 Sept. s'au ținut deprinderi sufletești în *Spini*, unde păstorește pâr. *Iustin Dulău*. Vestitor al cuvântului dumnezeesc a fost pâr. *Dr. Alexandru Todea*. Dela mic la mare, bărbați și femei au luat parte, regulat, la slujbe și la cuvântări apropiindu-se cu toții de sfintele taine.

Locale. Dumineca viitoare, a XV-a după *Rusalii*, va predica în catedrală pâr. *Dr. Ioan Vesă*, profesor de teologie.

— Marți, la praznicul Înălțării sf. Cruci, în cadrele liturghiei arhieresti din catedrală, I. P. S. Dr. *Valeriu Traian Frențiu*, admin. apostolic, a conferit treapta preoției absolvenților de teologie: *Vasile Fernea*, profesor de religie în Aiud; *Victor Șerban*, *Ioan Moldovanu* din Cătina și *Emil Frățilă*.

— Miercuri, 15 Septembrie, s'au deschis din nou bătrânele școli ale Blajului. Desde dimineață școlăria a asistat la liturgia arhierescă din catedrală, pontificată de I. P. S. Dr. *Valeriu Traian Frențiu*, Adm. Apostolic, care a adresat tineretului cuvinte de părintească îndrumare. După aceea la fiecare școală s'a făcut inaugurarea specială a noului an de școală, în prezența reprezentanților

Preaven. Ordinariat. Cu o solemnitate specială s'a inaugurat anul școlar la *liceul comercial de fete*, unde Revs. *Dumitru Neda* după sfințirea apei, a dat staturi elevelor, pentru noul an, după care Dna *Emilia Hopârteanu*, directoare, a adresat un cald cuvânt de salutare și de incurajare elevelor acestui liceu, care a luat o dezvoltare atât de frumoasă în ultima vreme.

Radio-Moscova are oră de rugăciune (1). S. P. P. transmite din Berlin (15. IX. 43) că postul de radio Moscova, începând cu ziua Înălțării sf. Cruci, a introdus în programul de dimineață câte o „oră de rugăciune creștinească“ în limba germană. Un anumit Kaiser ar și fi rostit o „predică“ unctuoasă la această așa zisă oră creștinească. — Bolșevismului îi este birevenită orice farsă.

Mons. Spellman la Moscova. Arhiepiscopul latin al New-Yorkului, Msgr. *Spellman*, după cum anunță Serviciul Britanic de Informațiuni, a sosit la Moscova. Vizita aceasta e socotită drept un important pas către realizarea înțelegerii anglo-sovietice.

Ca 'n filmele americane. În ziua de 12 Sept. c., s'a comunicat dela marele cartier general al Führerului, că ducele *Mussolini* a fost eliberat din prinoare. Nouă ostași din SS și un aviator au întreprins această expediție, scăpându-l pe Duce din „Cuibul de vulturi“ aflător pe unul din picurile cele mai înalte ale Apeninilor din masivul Gran Sasso. — Astăzi *Mussolini* e în fruntea noului Guvern fascist italian republican. Pe ziua de 15 Sept. a și promulgat cinci ordine de zi.

Din condițiile armistițiului cu guvernul Badoglio. Treisprezece sunt la număr punctele în cari a fost prins actul de încheierea armistițiului între trupele aliate și cele italiene. Dintre acestea, următoarele patru sună precum urmează: 3. Toți prizonierii de război, sau internații națiunilor unite, trebuie să fie imediat predați comandantului suprem al aliaților. Nici un prizonier de război sau internat nu mai trebuie acum sau în alt moment să fie deportat în Germania; 4. Flota italiană și forțele aeriene italiene trebuie să meargă, în vederea predării lor, în locurile pe care le va indica înaltul comandament aliat, împreună cu amănunțele relative la dezarmarea lor; 5. Flota italiană de comerț poate să fie rechiziționată de înaltul comandament aliat în vederea executării programului său naval și militar; 6. Predarea imediată a Corsicei și întregului teritoriu italian din insulele italiene, și Italia continentală, în vederea creierii de baze operative și pentru alte scopuri, pe care aliații ar putea să le considere ca necesare.

Garda Pieții Sf. Petru. De alaltăieri de după masă, așa știe agenția *Rador*, doi soldați germani fac de gardă în Piața sf. Petru pe trotuarul de marmoră care desparte această piață a Vaticanului de teritoriul italian. Negocierile cu privire la acest serviciu s'au dus chiar în numita Piață între secretarul ambasadei germane pe lângă St. Scaun, Comandantul Corpului de Gardă Pontifical și câțiva ofițeri superiori germani. La cele trei intrări ale Cetății Vaticanului fac de gardă câte 2 carabinieri italieni.

Curatorul parohiei române-unite din Orlat.
Nr. 158—1943.

Publicațiune de licitație

În ziua de 26 Septembrie 1943 ora 15. Curatorul Parohiei române-unite din Orlat va ține licitație publică cu oferte închise, fără supra-oferte, pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construcție necesare la clădirea bisericii gr. cat. din Orlat, județul Sibiu.

Garanția (cauțiunea) va fi de 60% din valoarea ofertei și se va depune deodată cu aceasta în numerar, efecte de stat, ori scrisoare de garanță emisă de o bancă de primă bonitate.

Licitația se va ține în localul cancelariei parohiale Olat.

Planurile, devizul, condițiunile speciale și generale, etc., se pot consulta în orice zi de lucru la sediul Oficiului parohial din Orlat.

Orlat, la 11 Septembrie 1943.

NICOLAE FULEA
prim-curator

IOAN BECICHERI
paroh